

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ณ เมืองทุ่งแสนแสบ เมื่อ 48 ปีที่ผ่านมา ในวันเวลาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สงครามที่ช่วยเตือนสติให้สังคมสำนึกว่าถึงเวลา que การศึกษาต้องช่วยเสริมสร้างสำนึก สติปัญญาและความก้าวหน้าให้กับสังคมกอบปรด้วยองค์การสหประชาชาติที่ถือกำเนิดขึ้น ได้มุ่งมั่นผลักดันให้การศึกษาพัฒนาประชากรโลก เพื่อให้โลกก้าวไปสู่สันติสุขให้จงได้ ในวันเวลานั้น “โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง” ได้ก่อกำเนิดขึ้นในปีพุทธศักราช 2492 ภายใต้ ความมุ่งมั่นของนักการศึกษา นักอักษรศาสตร์ และนักประพันธ์ ท่านคือศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ผู้มีคุณูปการต่อสังคมไทยและมหาวิทยาลัยอย่างล้นพ้น

ตลอดเวลา 5 ปีเต็ม “โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง” ภายใต้การทุ่มเทของหลวงสวัสดิ สารศาสตร์พุทธิ ผู้เป็นแบบแผนการเป็นปูชนียบุคคลในวิชาชีพครูและการเป็นนักวิชาการ ที่มีความหมายยิ่ง ได้พัฒนาโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ให้มีรากฐานที่เป็นระบบ แบบแผน เป็นวิชาชีพชั้นสูง และพร้อมที่จะพัฒนาก้าวไกลต่อไป

ในห้วงเวลานั้น ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี นักการศึกษาศาสตร์รุ่นใหม่ ผู้ผสาน วัฒนธรรมการศึกษาสมัยใหม่จากโลกตะวันตก กับรากฐานการศึกษาไทยเข้าไว้ด้วยกัน

ได้เสนอให้จัดตั้ง วิทยาลัยวิชาการศึกษา เพื่อพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้และระบบแบบแผนการศึกษาสมัยใหม่ เมื่อถึงปีพุทธศักราช 2497 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ก็ได้รับการสถาปนาขึ้น และท่านก็มีบทบาทยิ่งในสถาบันแห่งนี้ ทั้งในฐานะอธิการบดีและผู้บริหารระดับสูง

อรุณรุ่งแห่งการศึกษายุคใหม่ ได้นำแสงเจิดจรัสขึ้นแล้วในสังคมไทย การศึกษาซึ่งเป็นประหนึ่งกลไกของสมองในสังคม และการศึกษาคือพลังอันสำคัญยิ่งในการพัฒนาชีวิตและสังคม

วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้พัฒนาปรัชญาการศึกษาสมัยใหม่แบบพิพัฒนาการนิยมอันเป็นปรัชญาการศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมไปสู่ระบอบประชาธิปไตย โดยมีรากฐานพุทธปรัชญาเข้าผสมผสาน พัฒนาให้ผลิดอกออกผลขึ้นในสังคมไทย ความเชื่อมั่นในประสบการณ์ของชีวิตและสังคมปัจจุบัน การยึดถือผู้ศึกษาเป็นศูนย์กลาง การแก้ปัญหาโดยศึกษาสมุฏฐานแห่งปัญหา การจัดระบบการแก้ปัญหา และแก้ปัญหาเชิงวิทยาศาสตร์ คือความพยายามอันมีคุณค่ายิ่ง

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้เป็นผู้นำในระบบการศึกษายุคใหม่มากมายหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นสถาบันวิจัยแห่งแรกในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทย ในอันที่จะแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้น การจัดตั้งสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา สำนักหอสมุดกลาง วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้เป็นผู้นำในระบบการทดสอบและประเมินผล ระบบคะแนน ระบบห้องสมุด ระบบการเรียนการสอน และเนื้อหาสาระทางการศึกษาศาสตร์ รวมทั้งการบริหารองค์กรแบบวิทยาเขตที่มีถึง 8 วิทยาเขตคือ วิทยาเขตประสานมิตร วิทยาเขตปทุมวัน วิทยาเขตบางแสน วิทยาเขตพิษณุโลก วิทยาเขตมหาสารคาม วิทยาเขตสงขลา วิทยาเขตพระนคร และวิทยาเขตพลศึกษา โดยประสาทปริญญาทั้งในระดับบัณฑิต มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต

ด้วยวิสัยทัศน์อันกว้างไกลที่มองเห็นความจำเป็นว่า การศึกษาจักต้องเอื้อมมีอไปพัฒนาชุมชนที่กว้างไกล ในทุกห้วงแห่งของแผ่นดินไทย เพื่อหมู่มวลคนไทยที่ขาดโอกาสในส่วนภูมิภาคในห้วงเวลานั้น วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้เป็นผู้นำทางการศึกษาศาสตร์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอย่างสมภาคภูมิ

ในปีพุทธศักราช 2516 ก่อนเหตุการณ์แห่งความทรงจำ 14 ตุลาคม 2516 ในช่วงเวลาที่ ศาสตราจารย์ ดร.สุดีใจ เหล่าสุนทร ดำรงตำแหน่งอธิการบดี ศณาจารย์ นิลิต และข้าราชการ ได้เรียกร้องต่อรัฐบาล ขอให้ปรับฐานะจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย เพื่อความคล่องตัวในการพัฒนาโครงสร้างการบริหาร และการขยายตัวทางวิชาการ ในปีพุทธศักราช 2517 วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ปรับตัวเป็นมหาวิทยาลัยด้วยนามพระราชทานว่า “มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” มหาวิทยาลัยที่เจริญเป็นศรีสง่าแก่มหานคร

เมื่อแรกเริ่มสถาปนามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนั้น ได้เริ่มต้นการบริหารงานระดับคณะคือ บัณฑิตวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะพลศึกษา งานในช่วงทศวรรษแรกของการเป็นมหาวิทยาลัยเป็นงานปรับตัว ปรับโครงสร้าง ปรับตัวจากความคุ้นชินในอดีตมาสู่โลกทัศน์ใหม่

เมื่อล่วงถึงปีพุทธศักราช 2528 คณะแพทยศาสตร์ก็ได้รับการสถาปนาขึ้น และหลังจากการสถาปนาคณะวิศวกรรมศาสตร์ ในปีพุทธศักราช 2535 ก็ตามมาด้วย คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และจะตามมาด้วย คณะสหเวชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ รวมทั้งคณะอื่นๆ นอกจากนั้น ยังได้จัดตั้งสำนักงานคอมพิวเตอร์และสำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อ ให้สอดคล้องกับพัฒนาการสังคมข่าวสารในปัจจุบัน คณะทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ และวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมในอนาคตส่วนใหญ่จะไปเติบโต ณ องค์กรฯ จังหวัดนครนายก

บัดนี้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ขยายตัวไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบ ที่มีความหลากหลายครอบคลุมเกือบทุกสาขาวิชาการ ทั้งเพื่อการสร้างสรรค์ปฏิสัมพันธ์ในชุมชนวิชาการ และสร้างสรรค์สมาชิกในชุมชนวิชาการให้พร้อมที่จะก้าวเข้าสู่สังคมอย่างสง่างาม

พร้อมกันขยายตัวในระดับคณะวิชานั้น วิทยาเขตแต่เดิมก็มีอันเปลี่ยนแปลงและเจริญก้าวหน้าไปตามวิถีทางของตน นั่นคือ ความภาคภูมิใจของเรา วิทยาเขตบางแสน พัฒนาไปสู่มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตพิษณุโลกพัฒนาไปสู่มหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขตมหาสารคามพัฒนาไปสู่มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และวิทยาเขตภาคใต้พัฒนาไปสู่วิทยาลัยทักษิณ ส่วนวิทยาเขตปทุมวัน วิทยาเขตบางเขน และวิทยาเขตพลศึกษา ได้ปรับตัวเข้ามาสู่โครงสร้างใหม่ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จากการที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ริเริ่มก่อตั้งสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ขึ้น เพื่อการค้นคว้าวิจัยทางด้านพฤติกรรมศาสตร์เป็นแห่งแรก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ก็ได้ขยายบทบาทการก่อตั้งสถาบันเพื่อการวิจัยขึ้นอีก ไม่ว่าจะเป็นสถาบันทักษิณคดีศึกษา ณ วิทยาเขตภาคใต้ หรือสถาบันวิจัยศิลปวัฒนธรรมอีสาน ณ วิทยาเขตมหาสารคาม มาถึง ณ วันนี้ มหาวิทยาลัยได้ขยายองค์กรระดับสถาบันเพื่อการวิจัยต่อไปอีก ไม่ว่าจะเป็นสถาบันเอเชียแปซิฟิกศึกษา สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสถาบันวิจัยศิลปวัฒนธรรม ก็เพื่อการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ให้กับสังคมไทย

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มีพัฒนาการมาจากสถาบันระหว่างชาติ สำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็กและจิตวิทยาการศึกษา ซึ่งเป็นความร่วมมือกับองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก เป็นสถาบันวิจัยที่ศึกษา

คิดว่าเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กและเยาวชน เพื่อจะจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมในสังคมไทย โดยมุ่งใช้ทฤษฎีการศึกษาสาขาจิตวิทยา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา และการศึกษา จากปัญหาและพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ขยาย ขอบข่ายไปสู่การอบรม เลี้ยงดู จริยธรรม สุขภาพจิต ทัศนคติ ศาสนา ค่านิยม ผลงาน คิดว่าวิจัยจำนวนมากมาตลอดเวลา 4 ทศวรรษเศษ ได้ส่งผลสะท้อนไปสู่พฤติกรรม การเรียนการสอนและการอบรมเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนไทยอย่างมากมาย

สถาบันเอเชียแปซิฟิกศึกษา สถาบันที่มุ่งเน้นการศึกษาค้นคว้าและประสานความร่วมมือกันนานาชาติในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเป็นศูนย์กลาง เศรษฐกิจต่อไป ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก นอกจากจะมีที่ตั้งซึ่งมีลักษณะเป็นศูนย์กลางของโลกแล้ว ยังเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติมหาศาล การค้นคว้าวิจัยและการ ประสานงานของสถาบันเอเชียแปซิฟิกศึกษา เป็นการค้นคว้าวิจัยในลักษณะ สหวิทยาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางด้านการประยุกต์เพื่อพัฒนาชีวิต ชุมชน และสังคม ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม

สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นสถาบันที่มุ่งเน้นการ ค้นคว้าวิจัย การอบรมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ การส่งเสริมและผลิตบุคลากรในการพัฒนา การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ให้สอดคล้องกับสังคมเศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ร่วมกับองค์กรระดับนานาชาติ เป็นความภาคภูมิใจยิ่งที่องค์ความรู้ใหม่ ทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่งผลไปสู่การสร้างสรรคสภาพ สังคมและสภาพแวดล้อมที่เป็นปัญหาระดับโลกอยู่ในขณะนี้ เพื่อร่วมกันสร้างสันติสุข ภาวะและสร้างสรรค์สีเขียวให้เกิดขึ้นบนโลกใบนี้สืบไป

สถาบันวิจัยศิลปวัฒนธรรม สถาบันที่มุ่งเน้นการค้นคว้าวิจัย การประสานงาน และสร้างฐานข้อมูลการวิจัยทางด้านศิลปวัฒนธรรม ทั้งเพื่อการอนุรักษ์และการ พัฒนาให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในสภาพสังคมปัจจุบันและในอนาคต ศิลป วัฒนธรรมที่สอดคล้องกับมานุษยวิทยาและสังคมวิทยา ขอบข่ายการค้นคว้าวิจัยที่ มุ่งเน้นทั้งทางด้านศิลปกรรม สถาปัตยกรรม นาฏกรรม วรรณกรรม และดุริยางคศิลป์ เพื่อเป้าหมายการสร้างดุลยภาพระหว่างกระแสศิลปวัฒนธรรมสากลและกระแสความ เป็นไทย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะพัฒนาก้าวไกลไปอย่างไร ในภาวะสังคมและ เศรษฐกิจเช่นนี้ นอกจากความเข้มแข็งและลุ่มลึกในเชิงวิชาการ ท่ามกลางความหลากหลายแล้ว มหาวิทยาลัยจักต้องพัฒนาตนเองให้สัมพันธ์กับพัฒนาการของสังคม มหาวิทยาลัยจักต้องเป็นปรการหลัก ทั้งทางด้านภูมิปัญญาและจริยธรรมให้กับสังคม และมหาวิทยาลัยจักต้องผลิตบัณฑิต อันเป็นทรัพยากรบุคคลที่เป็นคนเก่งและคนดี บือนให้กับสังคมอันเป็นที่รักยิ่งของเราสืบไปอย่างไม่รู้จบสิ้น

บทสไลด์มัลติมีเดีย วันสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
25 พฤศจิกายน 2540
ศาสตราจารย์ ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ
รองอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรม

